

Gabra tal-ġurisprudenza

SENTENZA TAL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA (Is-Seba' Awla)

5 ta' Ottubru 2023*

“Rinviju għal deċizzjoni preliminari – Protezzjoni tal-konsumaturi – Direttiva 2011/83/UE –
Drittijiet tal-konsumaturi – Abbonament ta' konsumatur għal pjattaforma ta' taġġim –
Tiġdid awtomatiku tal-kuntratt – Dritt ta' rtirar”

Fil-Kawża C-565/22,

li għandha bħala suġġett talba għal deċizzjoni preliminari skont l-Artikolu 267 TFUE, imressqa mill-Oberster Gerichtshof (il-Qorti Suprema, l-Awstrija), permezz ta' deċizzjoni tal-20 ta' Lulju 2022, li waslet fil-Qorti tal-Ġustizzja fis-26 ta' Awwissu 2022, fil-proċedura

Verein für Konsumenteninformation

vs

Sofatutor GmbH,

IL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA (Is-Seba' Awla),

komposta minn M. L. Arastey Sahún (Relatriċi), Presidenta tal-Awla, F. Biltgen u J. Passer, Imħallfin,

Avukat Ġenerali: A. M. Collins,

Registratur: A. Calot Escobar,

wara li rat il-proċedura bil-miktub,

wara li kkunsidrat l-osservazzjonijiet ipprezentati:

- għal Verein für Konsumenteninformation, minn S. Langer, Rechtsanwalt,
- għal Sofatutor GmbH, minn M. Görg, Rechtsanwalt,
- għall-Gvern tal-Pajjiżi l-Baxxi, minn K. Bulterman u A. Hanje, bħala aġenti,
- għall-Kummissjoni Ewropea, minn I. Rubene u E. Schmidt, bħala aġenti,

* Lingwa tal-kawża: il-Ġermaniż.

wara li rat id-deċiżjoni meħuda, wara li nstema' l-Avukat Ġenerali, li taqta' l-kawża mingħajr konkluzjonijiet,

tagħti l-preżenti

Sentenza

- 1 It-talba għal deċiżjoni preliminari tirrigwarda l-interpretazzjoni tal-Artikolu 9(1) tad-Direttiva 2011/83/UE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-25 ta' Ottubru 2011 dwar drittijiet tal-konsumatur, li temenda d-Direttiva tal-Kunsill 93/13/KEE u d-Direttiva 1999/44/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill u li tħassar id-Direttiva tal-Kunsill 85/577/KEE u d-Direttiva 97/7/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill (ĠU 2011, L 304, p. 64).
- 2 Din it-talba tressqet fil-kuntest ta' tilwima bejn il-Verein für Konsumenteninformation (l-Assoċjazzjoni għal Informazzjoni għall-Konsumaturi, l-Awstrija) (iktar 'il quddiem il-“VKI”) u Sofatutor GmbH, kumpannija rregolata mid-dritt Ġermaniż, dwar it-talba ta' VKI intiża sabiex din il-kumpannija tiġi ordnata tinforma lill-konsumaturi bil-kundizzjonijiet, bit-termini u bil-proċeduri għall-eżerċizzju tad-dritt tagħhom li joħorġu minn kuntratt konkluz mill-bogħod.

Il-kuntest ġuridiku

Id-dritt tal-Unjoni

- 3 Il-premessa 37 tad-Direttiva 2011/83 tiddikjara:

“Minhabba li fil-każ ta' bejgħ mill-bogħod, il-konsumatur ma jistax jara l-oġġetti qabel ma jikkonkludi l-kuntratt huwa għandu jkollu d-dritt ta' reċess [rtirar]. Għall-istess raġuni, il-konsumatur għandu jithalla jipprova u jispezzjona l-oġġetti li jkun xtara sal-punt meħtieġ biex jistabbilixxi n-natura, il-karatteristiċi u t-tħaddim tal-oġġetti. Għal dak li jirrigwarda l-kuntratti lil hinn mill-post tan-negozju, il-konsumatur għandu jkollu d-dritt ta' reċess [rtirar] minhabba l-element potenzjali ta' sorpriża u/jew ta' pressjoni psikoloġika. Ir-reċess [L-irtirar] mill-kuntratt għandu jitermina l-obbligu tal-partijiet kontraenti li jeżegwixxu l-kuntratt”.

- 4 L-Artikolu 2 ta' din id-direttiva, intitolat “Definizzjonijiet”, jiddefinixxi, fil-punt 7 tiegħu, il-“kuntratt mill-bogħod” kif ġej:

“Għall-għan ta' din id-Direttiva, għandhom japplikaw id-definizzjonijiet li ġejjin:

[...]

- (7) ‘kuntratt mill-bogħod’ tfisser kwalunkwe kuntratt konkluz bejn il-kummerċjant u il-konsumatur fil-qafas ta' skema ta' bejgħ mill-bogħod organizzat jew skema ta' forniment ta' servizzi, mingħajr il-preżenza simultanja u fiżika tal-kummerċjant u l-konsumatur, bl-użu esklużiv ta' mezz wieħed jew iktar tal-komunikazzjoni mill-bogħod, sal-konkluzjoni tal-kuntratt, inkluża l-konkluzjoni tal-kuntratt stess”.

- 5 Skont l-Artikolu 4 tal-imsemmija direttiva, intitolat “Livell ta’ armonizzjoni [armonizzazzjoni]”:
- “L-Istati Membri m’ għandhomx jippreservaw jew jintroduċu, fil-liġi nazzjonali tagħhom, dispożizzjonijiet diverġenti minn dawk stipulati f’din id-Direttiva, inklużi dispożizzjonijiet iktar jew inqas stringenti biex jiżguraw livell differenti ta’ protezzjoni tal-konsumatur, sakemm din id-Direttiva ma tippovdix mod ieħor”.
- 6 L-Artikolu 6 tal-istess direttiva, intitolat “Rekwiżiti ta’ informazzjoni għal kuntratti mill-bogħod u lil hinn mill-post tan-negozju” jipprevedi, fil-paragrafu 1 tiegħu:
- “Qabel ma l-konsumatur jintrabat b’ kuntratt mill-bogħod jew lil hinn mill-post tan-negozju, jew bi kwanlunkwe offerta korrispondenti, il-kummerċjant għandu jipprovdi lill-konsumatur l-informazzjoni li ġejja b’mod ċar u komprensibbli:
- [...]
- (e) il-prezz totali tal-oġġetti jew servizzi inklużi t-taxxi, jew fejn in-natura tal-oġġetti jew tas-servizzi hija tali li l-prezz ma jistax b’mod raġonevoli jiġi kkalkolat minn qabel, il-mod li bih il-prezz għandhu jiġi kkalkolat, kif ukoll, fejn hu applikabbli, kull imposta addizzjonali għat-trasport ta’ merkanzija, għall-kunsinna jew għall-posta jew kwalunkwe spejjeż oħra jew, fejn dawk l-imposti ma jistgħux jiġu raġonevolment ikkalkolati minn qabel, il-fatt li tali imposti addizzjonali jistgħu jkunu dovuti. [...]
- [...]
- (h) f’każ li jeżisti dritt ta’ recess [rtirar], il-kundizzjonijiet, it-termini u l-proċeduri għall-eżerċizzju ta’ tali dritt skont l-Artikolu 11(1), kif ukoll il-formola standard ta’ recess [rtirar] stabbilita fl-Anness I(B);
- [...]
- (o) it-tul ta’ żmien tal-kuntratt fejn applikabbli jew jekk il-kuntratt huwa għal żmien indeterminat jew kuntratt li jiġġedded awtomatikament, il-kundizzjonijiet biex ittemm il-kuntratt;
- [...]”
- 7 L-Artikolu 8 tad-Direttiva 2011/83, intitolat “Rekwiżiti formali għal kuntratti mill-bogħod”, huwa fformulat kif ġej:
- “1. Fir-rigward ta’ kuntratti mill-bogħod, il-kummerċjant għandu jagħti l-informazzjoni prevista fl-Artikolu 6(1) lill-konsumatur jew jagħmel dik l-informazzjoni disponibbli f’mod adegwat għall-mezz ta’ komunikazzjoni mill-bogħod użat b’lingwaġġ sempliċi u li jinftiehem. Sakemm dik l-informazzjoni tiġi pprovduta fuq mezz li jservi għal żmien twil, hija għandha tkun legġibbli.
2. Jekk kuntratt mill-bogħod li għandu jiġi konkluz b’mezzi elettronici jimponi lill-konsumatur l-obbligu li jhallas, il-kummerċjant għarrfu b’mod ċar u evidenti bl-informazzjoni msemmija fl-Artikolu 6(1) punti (a), (e), (o) u (p), immedjatament qabel ma l-konsumatur jagħmel l-ordni.
- Il-kummerċjant għandu jggarantixxi li, meta ssir l-ordni, il-konsumatur jirrikonoxxi esplicitament li l-ordni timplika l-obbligu ta’ pagament. Jekk biex issir l-ordni jfisser li tiġi azzjonata buttuna jew funzjoni simili, il-buttuna jew il-funzjoni simili għandhom juru b’mod

faċilment legġibili l-kliem ‘ordni b’obbligu ta’ pagament’ biss jew formulazzjoni korrispondenti inekwivokabbli li tindika li l-fatt li saret l-ordni jimplika obbligu li jsir pagament lill-kummerċjant. Jekk il-kummerċjant ma osservax dan is-subparagrafu, il-konsumatur ma għandux ikun marbut bil-kuntratt jew bl-ordni.

[...]

8. Jekk konsumatur irid li l-għoti tas-servizzi jew il-provvista ta’ ilma, gass, elettriku, meta mhumiex għall-bejgħ f’volum limitat jew fi kwantità fissa, jew it-tishin distrettwali jibda matul il-perjodu ta’ reċess [rtirar] previst mill-Artikolu 9(2), il-kummerċjant għandu jesigi li l-konsumatur jagħmel it-talba espressament.

[...]”

8 L-Artikolu 9 ta’ din id-direttiva, intitolat “Dritt ta’ reċess [rtirar]”, huwa fformulat kif ġej:

“1. Hlief fejn japplikaw l-eċċezzjonijiet previsti fl-Artikolu 16, il-konsumatur għandu jkollu perjodu ta’ 14-il jum biex jirreċedi [jirtira] minn kuntratt mill-bogħod jew lil hinn mill-post tan-negozju, mingħajr ma jagħti raġuni, u mingħajr ma jgarrab spejjeż differenti minn dawk previsti fl-Artikolu 13(2) u l-Artikolu 14.

2. Bla ħsara għall-Artikolu 10, il-perjodu ta’ reċess [irtirar] imsemmi fil-paragrafu 1 ta’ dan l-Artikolu għandu jiskadi wara 14-il jum li jiddekorru:

(a) fil-każ ta’ kuntratti ta’ servizz, mill-jum tal-konklużjoni tal-kuntratt;

[...]

(c) fil-każ ta’ kuntratti għall-provvista [...] għall-kontenut diġitali li mhuwiex fornut fuq mezz tangibbli, mill-jum tal-konklużjoni tal-kuntratt.

3. L-Istati membri ma għandhomx jipprojbixxu l-partijiet kuntrattwali milli jwettqu l-obbligi kuntrattwali tagħhom matul il-perjodu ta’ reċess [irtirar]. [...]”

9 L-Artikolu 10 tal-imsemmija direttiva, intitolat “Nuqqas ta’ informazzjoni dwar id-dritt ta’ reċess [rtirar]”, jipprevedi:

“1. Jekk kummerċjant ma pprovdiex lill-konsumatur bl-informazzjoni tad-dritt ta’ reċess [rtirar] kif rikjest mill-punt (h) tal-Artikolu 6(1), il-perjodu ta’ reċess [rtirar] għandu jiskadi tnax-il xahar mit-tmiem tal-perjodu ta’ reċess [rtirar] inizjali, kif determinat skont l-Artikolu 9(2).

2. Jekk il-kummerċjant ikun ipprovda lill-konsumatur bl-informazzjoni msemmija fil-paragrafu 1 ta’ dan l-Artikolu fi żmien 12-il xahar mill-jum li hemm riferiment għalih fl-Artikolu 9(2), id-dritt ta’ reċess [rtirar] għandu jiskadi 14-il jum wara l-jum li fih il-konsumatur jirċievi dik l-informazzjoni.”

10 L-Artikolu 11 tal-istess direttiva, intitolat “Eżerċizzju tad-dritt ta’ reċess [rtirar]” jistipula, fil-paragrafu 1 tiegħu:

“Qabel ma jiskadi l-perjodu tad-dritt ta’ reċess [rtirar], il-konsumatur għandu jinforma lill-kummerċjant bid-deċiżjoni ta’ reċess [rtirar] mill-kuntratt. Għal dan il-għan, il-konsumatur jista’:

- (a) juża formola standard ta’ reċess [rtirar] kif stipulata fl-Anness I(B); jew
- (b) jagħmel kwalunkwe dikjarazzjoni esplicita oħra tad-deċiżjoni tiegħu li jirreċedi [jirtira] mill-kuntratt.

[...]”

11 Skont l-Artikolu 12 tad-Direttiva 2011/83, intitolat “Effetti tar-reċess [tal-irtirar]”:

“L-eżerċizzju tad-dritt ta’ reċess [rtirar] għandu [l-effett li] jitermina l-obbligi tal-partijiet:

- (a) li jwettqu l-kuntratt mill-bogħod jew lil hinn mill-post tan-negozju; jew
- (b) li jikkonkludu l-kuntratt mill-bogħod jew lil hinn mill-post tan-negozju, f’każijiet fejn l-offerta saret mill-konsumatur.”

12 L-Artikolu 14 ta’ din id-direttiva, intitolat “Obbligi tal-konsumatur f’każ ta’ reċess [rtirar]”, jipprovdi:

[...]”

3. Jekk konsumatur jeżerċita d-dritt ta’ reċess [rtirar] wara li jkun għamel talba f’konformità mal-Artikolu 7(3), jew mal-Artikolu 8(8), il-konsumatur għandu jhallas lill-kummerċjant ammont proporzjonali għal kemm gie fornut sal-mument li fih il-konsumatur ikun informa lill-kummerċjant bl-eżerċizzju tad-dritt ta’ reċess [rtirar], meta mqabbel mal-kopertura totali tal-kuntratt. L-ammont proporzjonali li l-konsumatur għandu jhallas lill-kummerċjant huwa kkalkolat fuq il-bażi tal-prezz totali maqbul fil-kuntratt. Jekk dan il-prezz totali huwa eċċessiv, l-ammont proporzjonali għandu jkun ikkalkolat fuq il-bażi tal-valur tas-suq ta’ dak li gie fornut.

4. Il-konsumatur ma għandu jehel l-ebda spiża għal:

- (a) twettiq ta’ servizzi, jew il-provvista ta’ ilma, gass u elettriku, meta mhumiex għall-bejgħ f’volum limitat jew fi kwantità fissa, jew it-tishin distrettwali, mpletament jew parzjalment, matul il-perjodu ta’ reċess [rtirar], meta:
 - (i) il-kummerċjant naqas milli jipprovdi l-informazzjoni f’konformità mal-Artikolu 6(1), punti (h) u (j); jew
 - (ii) il-kummerċjant ma talabx espressament li l-eżekuzzjoni tibda matul il-perjodu ta’ reċess [rtirar] f’konformità mal-Artikolu 7(3) u mal-Artikolu 8(8); jew
- (b) il-provvista, kompetament jew parzjalment, tal-kontenut diġitali li mhuwiex fornut fuq mezz tangibbli meta:
 - (i) il-konsumatur ma jkunx ta l-kunsens espress tiegħu rigward il-bidu tal-eżekuzzjoni qabel it-tmiem tal-perjodu tal-14-il jum li hemm riferiment għalih fl-Artikolu 9,

- (ii) il-konsumatur ma rrikonoxxiex li huwa jittlef id-dritt ta' reċess [rtirar] tiegħu meta jagħti l-kunsens tiegħu; jew
- (iii) il-kummerċjant naqas milli jipprovdi l-konferma f'konformità mal-Artikolu 7(2) jew l-Artikolu 8(7).

5. Hlief kif dispost fl-Artikolu 13(2) u f'dan l-Artikolu, l-eżerċizzju tad-dritt ta' reċess [rtirar] ma twassal għal ebda responsabbiltà għall-konsumatur.”

Id-dritt Awstrijak

- 13 Skont l-Artikolu 4(1) tal-Fern – und Auswärtsgeschäfte-Gesetz (il-Liġi dwar il-Kuntratti mill-Bogħod u l-Kuntratti lil hinn mill-Post tan-Negozju) tas-26 ta' Mejju 2014 (BGBl. I, 33/2014, iktar 'il quddiem il-“FAGG”):

“Qabel ma l-konsumatur jintrabat b'kuntratt jew bid-dikjarazzjoni tiegħu li tesprimi r-rieda li jikkuntratta, il-kummerċjant għandu jipprovdi, b'mod ċar u li jinftiehem, l-informazzjoni li ġejja:

[...]

- (8) fil-każ li jeżisti dritt ta' rinunzja, il-kundizzjonijiet, it-termini u l-proċeduri għall-eżerċizzju ta' dan id-dritt, billi jpoġġilu għad-dispożizzjoni tiegħu l-formola standard ta' rtirar li tinsab fil-Parti B tal-Anness I,

[...]

- (14) it-tul ta' żmien tal-kuntratt, fejn applikabbli, jew, jekk il-kuntratt huwa għal żmien indeterminat jew jekk jiġġedded awtomatikament, il-kundizzjonijiet għax-xoljiment tal-kuntratt,

[...]”

- 14 L-Artikolu 11(1) tal-FAGG jipprovdi:

“Il-konsumatur jista' jirrinunzja għal kuntratt mill-bogħod jew għal kuntratt lil hinn mill-post tan-negozju f'terminu ta' 14-il jum, mingħajr ma jkollu għalfejn jimmotiva d-deċiżjoni tiegħu”.

Il-kawża prinċipali u d-domanda preliminari

- 15 Sofatutor topera pjattaformi tat-tagħlim fuq l-internet intizi għall-istudenti tat-tagħlim primarju u sekondarju. Hija toffri s-servizzi tagħha fit-territorju Awstrijak kollu u tistabilixxi għalhekk relazzjonijiet ġuridiċi ma' konsumaturi li għandhom id-domicilju tagħhom jew ir-residenza abitwali tagħhom fl-Awstrija. Sofatutor tikkonkludi kuntratti abbażi tal-kundizzjonijiet ġenerali ta' bejgħ tagħha.
- 16 Dawn il-kundizzjonijiet ġenerali jipprevedu li, matul l-ewwel abbonament fuq dawn il-pjattaformi, dan jista' jiġi ppruvat mingħajr hlas għal perijodu ta' 30 jum mid-data tal-konklużjoni tal-kuntratt u xolt, mingħajr avviż minn qabel, fi kwalunkwe mument f'dan il-perijodu. L-imsemmija

- kundizzjonijiet generali jstipulaw ukoll li dan l-abbonament isir pagabbli biss mal-iskadenza ta' dan it-30 jum u li, fin-nuqqas ta' xoljiment fl-imsemmija 30 jum, jibda' jiddekorri l-perijodu ta' abbonament pagabbli miftiehem f'dan l-abbonament.
- 17 Fil-każ li l-perijodu ta' abbonament pagabbli jiskadi qabel ma Sofatutor jew il-konsumatur ikunu xoljew il-kuntratt fil-hin, l-istess kundizzjonijiet generali jipprevedu li l-abbonament ikkonċernat jiġġedded awtomatikament għal żmien determinat.
- 18 Matul il-konklużjoni ta' kuntratt mill-bogħod, Sofatutor tinforma lill-konsumaturi bid-dritt ta' rtirar li huma għandhom minhabba din il-konklużjoni.
- 19 Il-VKI tqis li, konformement mal-Artikolu 9 tad-Direttiva 2011/83 u mal-FAGG, il-konsumatur għandu dritt ta' rtirar mhux biss mal-abbonament tiegħu għal abbonament ta' prova mingħajr hłas ta' 30 jum, iżda wkoll mal-bidla ta' dan l-abbonament f'abbonament standard u mat-tiġdid ta' dan l-abbonament tal-aħħar.
- 20 F'dawn iċ-ċirkustanzi, il-VKI adixxiet lill-Handelsgericht Wien (il-Qorti Kummerċjali ta' Vjenna, l-Awstrija) b'talba intiża sabiex Sofatutor tiġi ordnata, fil-kuntest tar-relazzjonijiet kummerċjali tagħha mal-konsumaturi, fil-każ ta' tiġdid ta' kuntratt għal żmien determinat konkluz mill-bogħod, li tinforma lil dawn il-konsumaturi, b'mod ċar u li jinftiehem, bil-kundizzjonijiet, bit-termini u bil-proċeduri għall-eżerċizzju tad-dritt tagħhom li joħorġu minn dan il-kuntratt, billi titpogġa għad-dispożizzjoni tagħhom il-formola standard jew bl-implimentazzjoni ta' prassi simili.
- 21 Permezz ta' sentenza tat-23 ta' Ġunju 2021, dik il-qorti laqgħet dik it-talba.
- 22 Adita b'appell ipprezentat minn Sofatutor minn dik is-sentenza, l-Oberlandesgericht Wien (il-Qorti Reġjonali Superjuri ta' Vjenna, l-Awstrija) biddlitha permezz ta' sentenza tat-18 ta' Marzu 2022 billi ċaħdet l-imsemmija talba fil-mertu.
- 23 Sussegwentement, il-VKI pprezentat rikors għal *reviżjoni* kontra dik is-sentenza quddiem il-qorti tar-rinviju, l-Oberster Gerichtshof (il-Qorti Suprema, l-Awstrija).
- 24 Dik il-qorti tikkonstata, minn naħa, li, bħalma jsegwi mid-dokumenti preparatorji dwar l-Artikolu 11 tal-FAGG, id-dritt ta' rinunzja ma huwiex limitat għall-ewwel konklużjoni ta' kuntratt bejn kummerċjant u konsumatur. Għall-kuntrarju, it-tiġdid ta' relazzjoni kuntrattwali eżistenti, iżda limitat fiż-żmien, jew il-bidla sostanzjali ta' din ir-relazzjoni kuntrattwali, meta dawn jiġu miftiehma mill-bogħod jew lil hinn mill-post tan-negozju, jistgħu wkoll ikunu sugġetti għall-FAGG u, konsegwentement, inisslu dritt ta' rinunzja tal-konsumatur f'dak li jirrigwarda dan it-tiġdid jew din il-bidla.
- 25 Min-naħa l-oħra, hija tagħmel riferiment għas-sentenza tat-18 ta' Ġunju 2020, Sparkasse Südhöstein (C-639/18, EU:C:2020:477), li permezz tagħha l-Qorti tal-Ġustizzja ddecidiet li l-Artikolu 2(a) tad-Direttiva 2002/65/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-23 ta' Settembru 2002 li tikkonċerna t-tqegħid fis-suq b'distanza ta' servizzi finanzjarji ta' konsumaturi u li temenda d-Direttiva tal-Kunsill 90/619/KEE u d-Direttivi 97/7/KE u 98/27/KE (ĠU Edizzjoni Speċjali bil-Malti, Kapitolu 6, Vol. 4, p. 321, rettifika fil-ĠU 2013, L 228, p. 14), għandu jiġi interpretat fis-sens li ftehim ta' emenda ta' kuntratt ta' self ma jaqax taħt il-kunċett ta' "kuntratt li jikkonċerna servizzi finanzjarji", fis-sens ta' din id-dispożizzjoni, meta l-ftehim ta' emenda sempliċement ibiddel ir-rata ta' interessi miftiehma inizzjalment, mingħajr ma jestendi t-tul

tas-self jew ibiddel l-ammont tiegħu, u meta l-klawżoli inizjali ta' dan il-kuntratt kienu jipprevedu l-konkluzjoni ta' tali ftehim ta' emenda jew, fin-nuqqas tiegħu, l-applikazzjoni ta' rata ta' interessi varjabbli.

- 26 F'dawn iċ-ċirkustanzi, l-Oberster Gerichtshof (il-Qorti Suprema) iddeċidiet li tissospendi l-proċedura quddiemha u li tagħmel lill-Qorti tal-Ġustizzja d-domanda preliminari li ġejja:

“L-Artikolu 9(1) tad-Direttiva [2011/83] għandu jiġi interpretat fis-sens li l-konsumatur ikollu mill-ġdid dritt għall-irtirar meta l-kuntratt li jsir mill-bogħod ‘jiġġedded awtomatikament’ (Artikolu 6(1)(o) ta' din id-direttiva)?”

Fuq id-domanda preliminari

- 27 Permezz tad-domanda tagħha, il-qorti tar-rinviju tistaqsi, essenzjalment, jekk l-Artikolu 9(1) tad-Direttiva 2011/83 għandux jiġi interpretat fis-sens li d-dritt tal-konsumatur li joħroġ minn kuntratt mill-bogħod huwa ggarantit darba biss fir-rigward ta' kuntratt dwar provvista ta' servizzi u li jipprevedi perijodu inizjali mingħajr hłas għall-konsumatur segwit, fl-assenza ta' xoljiment jew ta' rtirar mill-konsumatur f'dan il-perijodu, minn perijodu bi hłas, li jiġġedded awtomatikament, fl-assenza ta' xoljiment ta' dan il-kuntratt, għal perijodu determinat, jew inkella fis-sens li l-konsumatur għandu dan id-dritt f'kull wiehed minn dawn l-istadji ta' bidla u ta' tiġdid tal-imsemmi kuntratt.
- 28 Preliminarjament, għandu jiġi rrilevat li d-Direttiva 2011/83 ġiet emendata bid-Direttiva (UE) 2019/2161 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-27 ta' Novembru 2019 li temenda d-Direttiva tal-Kunsill 93/13/KEE u d-Direttivi 98/6/KE, 2005/29/KE u 2011/83/UE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar l-infurzar aħjar u mmodernizzar tar-regoli tal-Unjoni dwar il-protezzjoni tal-konsumatur (ĠU 2019, L 328, p. 7). Madankollu, id-Direttiva 2019/2161, li dahlet fis-sehħ fis-7 ta' Jannar 2020, tobbliga lill-Istati Membri jittrasponi d-dispożizzjonijiet tagħha fl-ordinamenti ġuridiċi rispettivi tagħhom sa mhux iktar tard mit-28 ta' Novembru 2021 u li japplikawhom mit-28 ta' Mejju 2022. Sa fejn it-tilwima fil-kawża prinċipali ġiet deċiża fl-ewwel istanza mill-Handelsgericht Wien (il-Qorti Kummerċjali ta' Vjenna) fit-23 ta' Ġunju 2021 u sa fejn il-qorti tar-rinviju ma tagħmel l-ebda riferiment għad-dispożizzjonijiet nazzjonali introdotti bħala traspożizzjoni tad-Direttiva 2019/2161 fl-ordinament ġuridiku Awstrijak, għandu jiġi kkonstatat li, f'din il-kawża, id-Direttiva 2011/83 tibqa' applikabbli fil-verżjoni tagħha mhux emendata bid-Direttiva 2019/2161.
- 29 Wara li dan ġie ppreċizat, għandu jifakkar li, skont l-Artikolu 9(1) tad-Direttiva 2011/83, hliet fil-każijiet fejn japplikaw l-eċċezzjonijiet previsti fl-Artikolu 16 tagħha, il-konsumatur għandu perijodu ta' 14-il jum biex joħroġ minn kuntratt mill-bogħod jew minn kuntratt konkluz lill hinn mill-post tan-negozju, mingħajr ma jkollu jimmotiva d-deċiżjoni tiegħu u mingħajr ma jgarrab spejjeż oħrajn minbarra dawk previsti fl-Artikolu 13(2) u fl-Artikolu 14 ta' din id-direttiva.
- 30 L-Artikolu 9(2)(a) u (c) tal-imsemmija direttiva jipprevedi li, bla hšara għall-Artikolu 10 tagħha, dan il-perijodu ta' rtirar jiskadi wara perijodu ta' 14-il jum li jibda jiddekorri, fir-rigward tal-kuntratti ta' servizzi u l-kuntratti dwar il-provvista ta' kontenut diġitali li ma huwiex fornut fuq mezz tangibbli, mill-jum tal-konkluzjoni tal-kuntratt.

- 31 Mill-Artikolu 11(1) tad-Direttiva 2011/83 isegwi li jekk il-konsumatur ikun jixtieq jeżerċita d-dritt ta' rtirar tiegħu, huwa għandu jinforma lill-kummerċjant, qabel l-iskadenza ta' dan il-perijodu, bid-deċiżjoni tiegħu li jirtira mill-kuntratt. Din id-dispożizzjoni tippreċiża li, sabiex jagħmel dan, il-konsumatur jista' jew juża l-formola standard ta' rtirar li tinsab fil-Parti B tal-Anness I ta' din id-direttiva jew jagħmel dikjarazzjoni oħra li ma tkunx ambigwa li turi din id-deċiżjoni.
- 32 Konformement mal-Artikolu 12(a) tal-imsemmija direttiva, l-eżerċizzju tad-dritt ta' rtirar għandu bħala effett li jtemm l-obbligu tal-partijiet li jeżegwixxu l-kuntratt mill-bogħod jew il-kuntratt lil hinn mill-post tan-negozju.
- 33 Wieħed mill-konsegwenzi tal-eżistenza tad-dritt tal-konsumatur li jirtira minn tali kuntratt huwa l-obbligu ta' informazzjoni previst fl-Artikolu 6(1)(h) tad-Direttiva 2011/83. Konformement ma' din id-dispożizzjoni, qabel ma l-konsumatur ikun marbut b'kuntratt mill-bogħod jew lil hinn mill-post tan-negozju jew b'offerta tal-istess tip, il-kummerċjant għandu jipprovdilu, b'mod ċar u li jinftiehem, l-informazzjoni dwar il-kundizzjonijiet, it-termini u l-proċeduri għall-eżerċizzju tad-dritt ta' rtirar, konformement mal-Artikolu 11(1) ta' din id-direttiva, kif ukoll il-formola standard ta' rtirar li tinsab fil-Punt B tal-Anness I tal-imsemmija direttiva.
- 34 F'dan ir-rigward, għandu jitfakkar li, fid-dawl tal-importanza tad-dritt ta' rtirar għall-protezzjoni tal-konsumatur, l-informazzjoni prekuntrattwali dwar dan id-dritt hija, għal dan il-konsumatur, ta' importanza fundamentali u tippermettilu jieħu, b'mod informat, id-deċiżjoni dwar jekk jikkonkludix jew le l-kuntratt mill-bogħod mal-kummerċjant. Sabiex ikun jista' jibbenefika bis-sħiħ minn din l-informazzjoni, il-konsumatur għandu jkun jaf, minn qabel, il-kundizzjonijiet, it-termini u l-proċeduri għall-eżerċizzju tal-imsemmi dritt (sentenza tat-23 ta' Jannar 2019, Walbusch Walter Busch, C-430/17, EU:C:2019:47, punt 46).
- 35 Barra minn hekk, l-Artikolu 6(1) tad-Direttiva 2011/83 huwa intiż, b'mod partikolari, li jiżgura l-komunikazzjoni lill-konsumatur, qabel il-konkluzjoni ta' kuntratt, tal-informazzjoni neċessarja għall-eżekuzzjoni tajba ta' dan il-kuntratt u, b'mod partikolari, għall-eżerċizzju tad-drittijiet tiegħu, b'mod partikolari d-dritt tiegħu ta' rtirar mill-kuntratt (ara, f'dan is-sens, is-sentenza tal-10 ta' Lulju 2019, Amazon EU, C-649/17, EU:C:2019:576, punt 43).
- 36 F'dan il-każ, fit-tilwima fil-kawża prinċipali, ir-rikors ta' VKI huwa intiż sabiex Sofatutor tiġi ordnata, fil-kuntest tar-relazzjonijiet kummerċjali tagħha mal-konsumatur, fil-każ ta' tiġdid ta' kuntratt għal żmien determinat konkluz mill-bogħod, li tinforma lil dawn il-konsumaturi, b'mod ċar u li jinftiehem, bil-kundizzjonijiet, it-termini u l-proċeduri għall-eżerċizzju tad-dritt tagħhom li jirtiraw minn dan il-kuntratt, permezz tat-tpoġġija għad-dispożizzjoni tal-formola standard ta' rtirar jew permezz tal-implimentazzjoni ta' prassi simili.
- 37 Mid-deċiżjoni tar-rinviju jsegwi li l-leġiżlatur Awstrijak ittraspona l-Artikolu 9(1) tad-Direttiva 2011/83 fl-ordinament ġuridiku Awstrijak billi adotta l-Artikolu 11(1) tal-FAGG, li jipprevedi li l-konsumatur jista' jirrinunzja għal kuntratt mill-bogħod jew għal kuntratt lil hinn mill-post tan-negozju f'terminu ta' 14-il jum, mingħajr ma jkollu jimmotiva d-deċiżjoni tiegħu. Għandu jiġi kkonstatat li l-formulazzjoni ta' din id-dispożizzjoni tal-aħħar ma tagħtix twegiba għall-kwistjoni dwar jekk il-konsumatur għandux tali dritt ta' rtirar darba biss mal-konkluzjoni ta' kuntratt jew inkella jekk għandux dan id-dritt mill-ġdid mat-tiġdid ta' dan il-kuntratt, bħal dak inkwistjoni fil-kawża prinċipali.

- 38 Issa, sa fejn, konformement mal-Artikolu 4 tad-Direttiva 2011/83, din twettaq armonizzazzjoni bħala principju totali tal-leġizlazzjoni tal-Istati Membri, il-portata u l-kundizzjonijiet għall-eżerċizzju tad-dritt ta' rtirar previst fl-Artikolu 9(1) ta' din id-direttiva jiddeterminaw dawk tad-dritt ta' rtirar previst mil-leġizlazzjonijiet nazzjonali li jittrasponi din id-dispożizzjoni fl-ordinament ġuridiku tal-Istati Membri.
- 39 Fir-rigward tal-għan tad-dritt ta' rtirar, dan huwa intiż li jikkompensa l-iżvantaġġ li jirriżulta, għall-konsumatur, minn kuntratt mill-bogħod, billi jagħtih perijodu ta' riflessjoni xieraq li matulu jkollu l-possibbiltà li jeżamina u jipprova l-oġġett akkwistat (sentenza tas-27 ta' Marzu 2019, slewo, C-681/17, EU:C:2019:255, punt 33 u l-ġurisprudenza ċċitata).
- 40 Din il-konkluzjoni hija kkorroborata mill-premessa 37 tad-Direttiva 2011/83, li tistipula li l-konsumatur għandu jkollu dritt ta' rtirar peress li, "fil-każ ta' bejgħ mill-bogħod, [huwa] ma jistax jara l-oġġetti qabel ma jikkonkludi l-kuntratt". Skont din il-premessa, "[g]ħall-istess raġuni, il-konsumatur għandu jithalla jipprova u jispezzjona l-oġġetti li jkun xtara sal-punt meħtieġ biex jistabbilixxi n-natura, il-karatteristiċi u t-tħaddim tal-oġġetti".
- 41 F'dan ir-rigward, għandu jiġi kkonstatat li t-terminu ta' riflessjoni mogħti lill-konsumatur huwa ġġustifikat mill-istess għanijiet kemm fil-każ ta' bejgħ kif ukoll f'dak tal-provvista ta' servizzi.
- 42 Minn naħa, id-dritt ta' rtirar huwa intiż li jippermetti lill-konsumatur ikollu għarfien, fi żmien xieraq, tal-karatteristiċi tas-servizz li huwa s-suġġett tal-kuntratt ikkonċernat. Min-naħa l-oħra, dan id-dritt jiffavorixxi teħid ta' deċiżjoni infurmata mill-konsumatur, billi jittieħdu inkunsiderazzjoni l-kundizzjonijiet kuntrattwali kollha u l-konsegwenzi tal-konkluzjoni tal-kuntratt ikkonċernat, li jippermetti lil dan il-konsumatur jiddeċiedi jekk jixtieqx jintrabat kuntrattwalment ma' kummerċjant (ara, f'dan is-sens, is-sentenzi tat-23 ta' Jannar 2019, Walbusch Walter Busch, C-430/17, EU:C:2019:47, punt 36, u tal-10 ta' Lulju 2019, Amazon EU, C-649/17, EU:C:2019:576, punt 43).
- 43 F'dan il-każ, mid-deċiżjoni tar-rinviju jsegwi li l-provvista ta' servizzi inkwistjoni fil-kawża principali hija mingħajr hłas għal 30 jum u li, fl-assenza ta' xoljiment jew ta' rtirar mill-konsumatur f'dan it-30 jum, din issir provvista bi hłas għal perijodu ddeterminat li jiġġedded. Madankollu, dik id-deċiżjoni ma tinkludix informazzjoni li tindika li tali trasformazzjoni jew tiġdid tal-kuntratt ikkonċernat ikollhom bħala konsegwenza bidla fil-kundizzjonijiet l-oħrajn ta' dan il-kuntratt.
- 44 F'dan ir-rigward, għandu jiġi rrilevat li, konformement mal-Artikolu 6(1)(e) u mal-Artikolu 8(2) tad-Direttiva 2011/83, wiehed mill-karatteristiċi essenzjali ta' kuntratt mill-bogħod, fis-sens ta' din id-direttiva, huwa l-prezz totali tas-servizzi li huma s-suġġett ta' dan il-kuntratt.
- 45 Skont dan l-Artikolu 6(1)(e), qabel il-konkluzjoni ta' tali kuntratt, il-kummerċjant għandu jipprovdi lill-konsumatur l-informazzjoni fuq dan il-prezz b'mod ċar u li jinftiehem. Bħalma jsegwi minn dan l-Artikolu 8(2), jekk kuntratt mill-bogħod li għandu jiġi konkluz b'mezzi elettronici jobbliga lill-konsumatur li jhallas, il-kummerċjant għandu jinforma lill-konsumatur b'mod ċar u evidenti, u immedjatament qabel ma l-konsumatur jagħmel l-ordni tiegħu, bil-prezz totali tas-servizzi li huma s-suġġett ta' dan il-kuntratt. Din id-dispożizzjoni tal-aħħar tippreċiża li l-kummerċjant għandu jiżgura li l-konsumatur, meta jagħmel l-ordni tiegħu, jirrikonoxxi esplicitament li dan jimplika obbligu ta' pagament. Jekk, biex issir ordni, ikun hemm lok li tingħafas buttuna jew funzjoni simili, il-buttuna jew il-funzjoni simili għandhom juru b'mod faċilment leġibbli l-kliem "ordni b'obbligu ta' pagament" biss jew formulazzjoni analoga, mhux

- ambigwa, li tindika li l-fatt li ssir l-ordni jimplika obbligu li jsir pagament lill-kummerċjant. Jekk il-kummerċjant ma josservax dan ir-rekwiżit, il-konsumatur ma jkunx marbut bil-kuntratt jew bl-ordni.
- 46 L-importanza tal-komunikazzjoni mill-kummerċjant lill-konsumatur tal-informazzjoni esplicita fuq il-prezzijiet tas-servizzi li huma s-suġġett tal-kuntratt ikkonċernat giet ikkonfermata mill-Qorti tal-Ġustizzja fil-punti 25 sa 30 tas-sentenza tas-7 ta' April 2022, Fuhrmann-2 (C-249/21, EU:C:2022:269).
- 47 Fid-dawl tal-kunsiderazzjonijiet preċedenti, għandu jiġi kkonstatat li l-għan tad-dritt tal-konsumatur li jirtira minn kuntratt konkluż mill-bogħod u li jirrigwarda l-provvista ta' servizzi huwa ssodisfatt jekk dan il-konsumatur ikollu, qabel il-konklużjoni ta' dan il-kuntratt, informazzjoni ċara, li tinftiehem u esplicita, fuq il-prezz tas-servizzi li huma s-suġġett tal-imsemmi kuntratt, dovut jew minn din il-konklużjoni jew minn data sussegwenti għaliha, bħal dik tal-bidla tal-istess kuntratt f'kuntratt bi hlas jew tat-tigdid ta' dan tal-aħħar għal perijodu determinat.
- 48 Għaldaqstant, minkejja li, mal-konklużjoni ta' kuntratt li jipprevedi perijodu mingħajr hlas ta' provvista ta' servizzi, il-konsumatur ikun infurmat b'mod ċar, li jinftiehem u esplicitu mill-kummerċjant li, wara dan il-perijodu mingħajr hlas u fl-assenza ta' xoljiment jew ta' rtirar minn dan il-kuntratt mill-konsumatur fl-imsemmi perijodu, din il-provvista ssir bi hlas, il-kundizzjonijiet kuntrattwali miġjuba għall-għarfien tal-konsumatur ma jinbidlux. F'tali każ, l-għan imsemmi fil-punt preċedenti ma jiġġustifikax li l-konsumatur ikkonċernat ikollu mill-ġdid dritt ta' rtirar wara l-bidla tal-imsemmi kuntratt f'kuntratt bi hlas. Barra minn hekk, dan il-konsumatur lanqas ma jkun jista' jkollu tali dritt ta' rtirar fil-mument ta' tigdid ta' dan il-kuntratt bi hlas għal perijodu determinat.
- 49 F'dan il-każ, hija l-qorti tar-rinviju li għandha teżamina jekk informazzjoni ċara, li tinftiehem u esplicita dwar il-prezz totali tas-servizzi kkonċernati gietx ikkomunikata minn Sofatutor lill-konsumaturi, konformement mad-Direttiva 2011/83.
- 50 Min-naħa l-oħra, fl-assenza ta' komunikazzjoni trasparenti ta' tali informazzjoni mal-konklużjoni tal-kuntratt ikkonċernat, jekk jitqies li l-konsumatur huwa marbut b'dan il-kuntratt bħalma jsegwi mill-punt 45 ta' din is-sentenza, id-differenza bejn, minn naħa, l-informazzjoni kkomunikata realment dwar il-kundizzjonijiet kuntrattwali u, min-naħa l-oħra, il-kundizzjonijiet tal-imsemmi kuntratt wara perijodu ta' prova mingħajr hlas bħal dak inkwistjoni fil-kawża prinċipali, tkun tant fundamentali li dritt ta' rtirar ġdid, fis-sens tal-Artikolu 9(1) tad-Direttiva 2011/83, ikollu jiġi rrikonoxxut wara dan il-perijodu ta' prova mingħajr hlas.
- 51 Fid-dawl tal-kunsiderazzjonijiet preċedenti kollha, ir-risposta għad-domanda magħmula għandha tkun li l-Artikolu 9(1) tad-Direttiva 2011/83 għandu jiġi interpretat fis-sens li d-dritt tal-konsumatur li jirtira minn kuntratt mill-bogħod huwa ggarantit darba biss fir-rigward ta' kuntratt dwar provvista ta' servizzi u li jipprevedi perijodu inizjali mingħajr hlas għall-konsumatur segwit, fl-assenza ta' xoljiment jew ta' rtirar mill-konsumatur f'dan il-perijodu, minn perijodu bi hlas, li jiġġedded awtomatikament, fl-assenza ta' xoljiment ta' dan il-kuntratt, għal perijodu determinat, bil-kundizzjoni li, mal-konklużjoni tal-imsemmi kuntratt, il-konsumatur ikun infurmat b'mod ċar, li jinftiehem u esplicitu mill-kummerċjant li, wara l-imsemmi perijodu inizjali mingħajr hlas, din il-provvista ta' servizzi ssir bi hlas.

Fuq l-ispejjeż

- 52 Peress li l-proċedura għandha, fir-rigward tal-partijiet fil-kawza prinċipali, in-natura ta' kwistjoni mqajma quddiem il-qorti tar-rinviju, hija dik il-qorti li tiddeciedi fuq l-ispejjeż. L-ispejjeż sostnuti għas-sottomissjoni tal-osservazzjonijiet lill-Qorti tal-Ġustizzja, barra dawk tal-imsemmija partijiet, ma jistgħux jithallsu lura.

Għal dawn il-motivi, Il-Qorti tal-Ġustizzja (Is-Seba' Awla) taqta' u tiddeciedi:

L-Artikolu 9(1) tad-Direttiva 2011/83/UE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-25 ta' Ottubru 2011 dwar drittijiet tal-konsumatur, li temenda d-Direttiva tal-Kunsill 93/13/KEE u d-Direttiva 1999/44/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill u li tħassar id-Direttiva tal-Kunsill 85/577/KEE u d-Direttiva 97/7/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill,

għandu jiġi interpretat fis-sens li:

id-dritt tal-konsumatur li jirtira minn kuntratt mill-bogħod huwa ggarantit darba biss fir-rigward ta' kuntratt dwar provvista ta' servizzi u li jipprevedi perijodu inizjali mingħajr hlas għall-konsumatur segwit, fl-assenza ta' xoljiment jew ta' rtirar mill-konsumatur f'dan il-perijodu, minn perijodu bi hlas, li jiġġedded awtomatikament, fl-assenza ta' xoljiment ta' dan il-kuntratt, għal perijodu determinat, bil-kundizzjoni li, mal-konklużjoni tal-imsemmi kuntratt, il-konsumatur ikun infurmat b'mod ċar, li jinftiehem u esplicitu mill-kummerċjant li, wara l-imsemmi perijodu inizjali mingħajr hlas, din il-provvista ta' servizzi ssir bi hlas.

Firem